LATVIJAS HIDROEKOLOĢIJAS INSTITŪTS

EIROPAS SAVIENĪBA

Eiropas Jūrlietu un zivsaimniecības fonds

Vides pārskats

Rīcības programmai Eiropas Jūrlietu un zivsaimniecības fonda atbalsta ieviešanai Latvijā 2021.-2027. gadā

Anda Ikauniece
Latvijas Hidroekoloģijas institūts
anda.ikauniece@lhei.lv

Attālinātā sabiedriskās apspriešanas sanāksme
04.01.2021.-08.01.2021.

LATVIJAS HIDROEKOLOĢIJAS INSTITŪTS

Rīcības programmas Eiropas Jūrlietu un zivsaimniecības fonda atbalsta ieviešanai Latvijā 2021.-2027. gadā (RP 2021-2027) īss raksturojums

- RP 2021-2027 galvenais mērķis: konkurētspējīga zivsaimniecības nozare un ilgtspējīgi ūdens dzīvie resursi veselīgas un drošas pārtikas un kvalitatīvas un ilgtspējīgas dzīves vides nodrošināšanai.

- RP 2021-2027 nepieciešamību nosaka Kopējās zivsaimniecības politikas regula Nr. 1380/2013 un ar to saistītā regula (priekšlikums) par Eiropas Jūrlietu un zivsaimniecības fondu 2021.-2027. gadam.

- RP 2021-2027 ir saistīta ar Latvijas Nacionālo attīstības plānu 2021. – 2027.gadam un ar Latvijas Ilgtspējīgas attīstības stratēģiju līdz 2030.gadam.

- RP 2021-2027 ir trīs prioritātes, kuru īstenošanai noteikti mērķi un darbības:
  - Veicināt ilgtspējīgu zivsaimniecību un ūdens bioloģisko resursu saglabāšanu;
  - Veicināt ilgtspējīgas akvakultūras aktivitātes un zvejas un akvakultūras produktu pārstrādi un tirdzniecību;
  - Nodrošināt ilgtspējīgas zilās ekonomikas izaugsmi un sekmēt zvejniecības un akvakultūras kopienu attīstību piekrastē un iekšzemē.

LATVIJAS HIDROEKOLOĢIJAS INSTITŪTS

Vides pārskata mērķis un uzdevumi

- RP 2021-2027 Stratēģiskais ietekmes uz vidi novērtējums (SIVN) ir nepieciešams atbilstoši likuma “Par ietekmes uz vidi novērtējumu" un Ministru kabineta 2004.gada 23.marta noteikumu Nr.157 “Kārtība, kādā veicams ietekmes uz vidi stratēģiskais novērtējums” prasībām.

- Vides pārskats tiek sagatavots SIVN procesā, lai:
  - identificētu plānošanas dokumenta būtiskās ietekmes uz vidi aspektus,
  - novērtētu plānošanas dokumenta būtiskās ietekmes uz vidi;
  - sniegtu informāciju par risinājumiem negatīvās ietekmes novēršanai vai mazināšanai,
  - ieteiktu iespējas plānošanas dokumenta ieviešanas monitoringam.

- RP 2021-2027 Vides pārskats seko šādiem SIVN principiem:
  - Integrācijas principam – vides aspekti ir jāintegrē plānošanas dokumentā, tādēļ tie ir jāņem vērā plānošanas agrīnā stadijā, lai izvairītos no konceptuālām kļūdām.
  - Piesardzības principam – pieņemot lēmumus, nepieciešams izmantot piesardzības principu, pat, ja plānotās darbības tieša negatīva ietekme nav pierādīta.
  - Alternatīvu izvērtēšanas principam – nepieciešamību izvērtēt, kā plānošanas dokumentā paredzētās rīcības un to iespējamās alternatīvas ietekmēs vides kvalitāti.
  - Pārskatāmības principam – tiek nodrošināts normatīvajos aktos noteiktajā kārtībā ar atklātu lēmumu pieņemšanu, informācijas sniegšanu, piekļuvi dokumentiem, konsultēšanos ar vides institūcijām un sabiedrību sabiedriskās apspriešanas ietvaros.

LATVIJAS HIDROEKOLOĢIJAS INSTITŪTS

Starptautiskie un nacionālie vides mērķi (1/2)

- Starptautiskie – noteikti konvencijās, programmās un stratēģijās:

- ANO Ilgtspējīgas attīstības programma 2030. RP 2021-2027 kontekstā svarīgs ir 14. ilgtspējīgās attīstības mērķis “ Dzīvība ūdenī”;

- Konvencija par bioloģisko daudzveidību – Riodežaneiro konvencija - valstīm, lai saglabātu to bioloģisko daudzveidību, ir jāizstrādā stratēģijas un rīcības programmas, kas jāintegrē visos tautsaimniecības sektoros, t.sk. zivsaimniecībā;

- ES Biodaudzveidības stratēģija periodam līdz 2030.gadam;

- Eiropas “Zaļais kurss” - jauna ES izaugsmes stratēģija, lai radītu taisnīgu un pārticīgu sabiedrību ar mūsdienīgu, resursu efektīvu un konkurētspējīgu ekonomiku;

- Konvencija par Baltijas jūras reģiona jūras vides aizsardzību – Helsinku konvencija - samazināt, aizkavēt un novērst Baltijas jūras vides piesārņošanu;

- Starptautiskā konvencija par kuģu balasta ūdens un nosēdumu kontroli un pārvaldību - vienotai rīcībai, lai novērstu, samazinātu un likvidētu kaitīgu ūdens organismu un patogēnu pārnesi;

- ES vides direktīvas: Jūras stratēģijas pamatdirektīva, Biotopu direktīva 92/43/EEK, Putnu direktīva 2009/147/EK , Ūdens struktūrdirektīva 2000/60/EK, Nitrātu direktīva 91/676/EEK, Jūras telpiskās plānošanas direktīva 2014/89/ES.

LATVIJAS HIDROEKOLOĢIJAS INSTITŪTS

Starptautiskie un nacionālie vides mērķi (2/2)

- Nacionālie vides mērķi:

➢ Latvijas ilgtspējīgas attīstības stratēģija (Latvija2030) - būt ES līderei dabas kapitāla saglabāšanā, palielināšanā un ilgtspējīgā izmantošanā;

➢ Nacionālais attīstības plāns 2021.-2027. gadam (NAP 2021-2027), rīcības virziens "Daba un vide – "Zaļais kurss"" - SEG emisiju samazināšana, vides kvalitātes paaugstināšana ūdensobjektos, atkritumu daudzuma samazināšana;

➢ Vides politikas pamatnostādnes 2021.-2027. gadam (VPP2027) -

1) Samazināt riskus (klimata pārmaiņu, piesārņojuma, katastrofu) cilvēku dzīves videi, veselībai un labklājībai;

2) Samazināt piesārņojumu vidē (ūdenī, gaisā, augsnē, dabā), nodrošinot labu vides stāvokli un dabas kapitāla saglabāšanu;

3) Nodrošināt ilgtspējīgu resursu patēriņu;

4) Nodrošināt ar citiem sektoriem saskaņotu vides rīcībpolitiku un vides pamatprincipu iekļaušanu sektoru politikās.

➢ Jūras plānojums 2030 (JP) - līdzsvarot vides, sabiedrības un tautsaimniecības intereses un sekmēt jūras telpas ilgtspējīgu attīstību, atļaujot vai ierobežojot konkrētas rīcības jūrā un piekrastē. Nosakot jūras prioritāro izmantošanu, ir ņemta vērā funkcionāli ar jūru saistītā sauszemes daļa.

LATVIJAS
HIDROEKOLOĢIJAS
INSTITŪTS

Vides aspekti, kurus var ietekmēt RP 2021-2027

NB!!! Ietekmes uz vidi aspekti un to ietekmes būtiskums novērtēts atbilstoši RP 2021-2027 pašreizējai detalizācijas pakāpei. Patlaban iespējams tikai vispārīgi novērtēt iespējamās būtiskās ietekmes uz vidi.

Būtiskā ietekme (tieša, pozitīva, negatīva, netieša, vidēja termiņa, ilgtermiņa, īstermiņa) attiecas uz sekojošiem aspektiem:

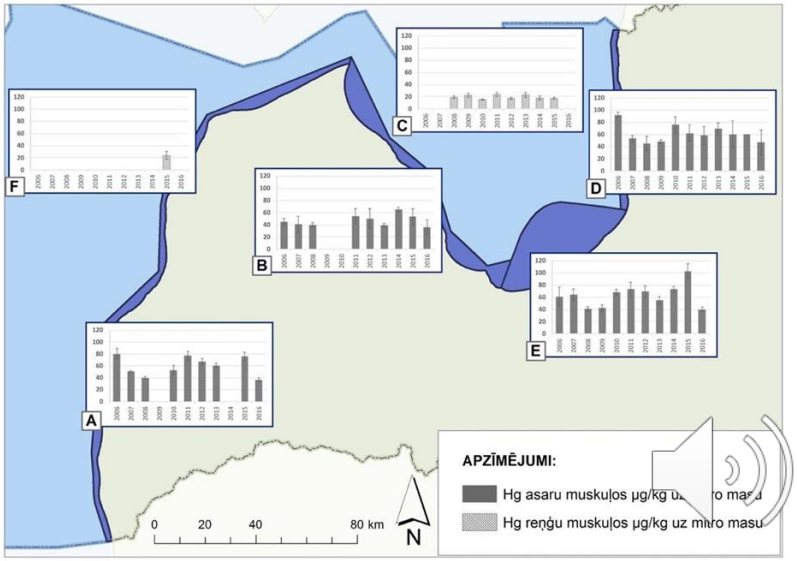
- Klimata pārmaiņas (klimatneitralitāte un klimatnoturība);
- Virszemes ūdeņu kvalitāte;
- Bioloģiskā daudzveidība;
- Kultūras mantojuma saglabāšana un aizsardzība;
- Ainavas aizsardzība;
- Cilvēku veselība, drošība;
- Resursu izmantošana.

LATVIJAS HIDROEKOLOĢIJAS INSTITŪTS

Esošās situācijas īss raksturojums (1/4)

Ūdens vide

- Baltijas jūra un Rīgas līcis:
- lielākā problēma – eitrofikācija;
- slāpekļa un fosfora slodzēs ir pieaugusi upju slodžu relatīvā nozīme;
- slāpekļa koncentrāciju līmenis nav kļuvis augstāks, taču laba vides stāvokļa vērtības(LVS) faktiski nav sasniegtas;
- fosfora koncentrāciju līmenim Baltijas jūras rajonā stāvoklis nedaudz uzlabojas, bet Rīgas līcī pasliktinās un neatbilst LVS robežvērtībai;
- hlorofila a koncentrācijai, kas raksturo mikroskopisko aļģu daudzumu ūdenī un fitoplanktona biomasai rādītāji nesasniedz LVS vērtības;
- piesārņotāji zivīs - Hg konstatētās koncentrācijas visur pārsniedz laba vides stāvokļa robežlielumus 2-3 reizes.

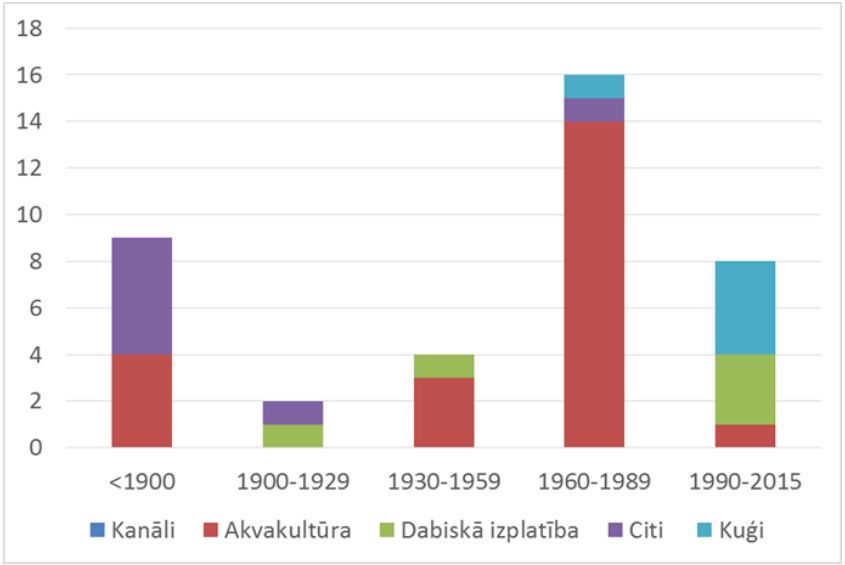
Dzīvsudraba (Hg) koncentrācijas asaros un reņģēs. A – Baltijas jūras piekrastes ūdeņi, B – Rīgas līča rietumu piekraste, C – Rīgas līča atklātie ūdeņi, D – Rīgas līča austrumu piekraste, E – pārejas ūdeņi, F – Baltijas jūras atklātie ūdeņi.

LATVIJAS HIDROEKOLOĢIJAS INSTITŪTS

Esošās situācijas īss raksturojums (2/4)

- Baltijas jūra un Rīgas līcis:
- ietekme uz jūras grunti – lielākā no tralēšanas un grunts izgāztuvēm,
- bioloģiskā daudzveidība – nav liela, lielākās izmaiņas klimata, zvejas un svešo sugu ietekmē – patlaban 45 sugas.

Svešzemju sugu ienākšanas ceļi Latvijas jūras ūdeņos dažādos laika periodos.

Latvijas 3 lielākajās ostās pēc skaita visvairāk svešzemju sugu - 15 sugas - konstatētas Liepājas ostā, Ventspils ostā - 12 sugas un Rīgas ostā -11 sugas.

- zivju resursu stāvoklis - bentisko zivju, īpaši mencas, slikts; pelaģisko zivju resursu stāvoklis stabils; pieaugusi invazīvās sugas – apaļā jūrasgrunduļa – nozīme nozvejā.

LATVIJAS HIDROEKOLOĢIJAS INSTITŪTS

Esošās situācijas īss raksturojums (3/4)

- Iekšzemes ūdeņi
- lielākā problēma - ūdens kvalitāte,
- laba vai augsta ekoloģiskā kvalitāte - tikai 21% no upēm un ezeriem,
- vidēja ekoloģiskā kvalitāte - 63% ūdensobjektu, slikta -12,5% un ļoti slikta - 3,5%,
- vissliktākā situācija - Lielupes un Daugavas upju baseinos,
- ūdensobjektu ekoloģiskās kvalitātes rādītāji Latvijā - zemāki par ES vidējiem rādītājiem,
- būtiska ietekme pārrobežu piesārņojumam,
- taču - ūdens resursu apjoms tautsaimniecībā pietiekams.

- bioloģiskā daudzveidība – kopumā ietekmēta, ap 35 % no upēm, kuru garums pārsniedz 10 km, ir samazinājusies bioloģiskā daudzveidība,
- Latvijā ir septiņi ES nozīmes aizsargājamo saldūdeņu biotopi, pašreiz trīs aizsargājamo biotopu stāvoklis ir nelabvēlīgs – nepietiekams, viena biotopa - nelabvēlīgs – slikts, vienam biotopam labvēlīgs un diviem - nav zināms.

- zivju resursi - publiskajos ūdeņos katru gadu tiek papildināti, īpaša uzmanība zušu resursiem,
- nozveja iekšzemes ūdeņos 2014.-2019.g. - 227-299 t robežās.

LATVIJAS HIDROEKOLOĢIJAS INSTITŪTS

Esošās situācijas īss raksturojums (4/4)

- Dabas vērtību un ainavu aizsardzība:

- Latvijas NATURA2000 tīklā ir iekļautas 333 teritorijas, kas kopumā aizņem 12% no sauszemes teritorijas un ap 35% no Latvijas teritoriālajiem ūdeņiem,
- divas aizsargājamās teritorijas ir zivjaudzēšanas dīķi: Skrundas zivju dīķi un Sātiņu dīķi,
- Latvijā NATURA2000 tīklā iekļauto sauszemes teritoriju īpatsvars 12 % ir zemāks nekā Eiropas Savienībā (18%),
- piekrastē aizsargājamās dabas teritorijas aizņem gandrīz trešo daļu (30%) no piekrastes sauszemes 5 km joslas,
- izstrādāti un spēkā esoši dabas aizsardzības plāni ir tikai 20% no NATURA2000 teritorijām.

- Klimata pārmaiņas:
- tieši saistītas ar cilvēka radīto ietekmi,
- pieaug vidējā, maksimālā un minimālā gaisa temperatūra Latvijā - vidējā un maksimālā par 0,7 °C (1981.-2010. g. attiecībā pret 1961.-1990. g), minimālā - par 1,9 °C,
- novērojama kopējās atmosfēras nokrišņu summas palielināšanās,
- riski zivsaimniecībā - ūdens temperatūras paaugstināšanās ūdenstilpēs, eitrofikācija, nokrišņu daudzuma straujas izmaiņas, dabisko ekosistēmu līdzsvara pasliktināšanās,
- zivsaimniecības sektoram jāorientējas uz darbībām, kas veicinātu SEG emisiju samazināšanos un mazinātu klimata pārmaiņu negatīvās ietekmes.

LATVIJAS HIDROEKOLOĢIJAS INSTITŪTS

RP 2021-2027 īstenošanas būtiskās ietekmes uz vidi novērtējums (1/9)

- Novērtējums ir sagatavots atbilstoši Rīcības programmas detalizācijas pakāpei līdz konkrēto mērķu līmenim, kas iekļauj iespējamās saistītās darbības. Iznākuma un rezultatīvie rādītāji Rīcības programmas 13.11.2020. versijā nav norādīti. Tādējādi RP 2021-2027 detalizācijas pakāpe neļauj novērtēt ietekmes kvantitatīvi, jo neietver informāciju par plānotajiem projektiem un nav arī kvantitatīvo rezultatīvo rādītāju.

- Faktiskās ietekmes vidē veidosies, realizējot konkrētus projektus, kuri tiks plānoti un projektēti daudz detalizētāk. Tāpēc ir iespējams, ka Rīcības programmas ieviešanas laikā var veidoties jaunas būtiskas ietekmes uz vidi.

- Taču kopumā sagaidāms, ka tās būs lokālas ietekmes projektu realizācijas vietās un tās attieksies uz šajā vides pārskatā identificētajiem galvenajiem ietekmes uz vidi aspektiem.

LATVIJAS HIDROEKOLOĢIJAS INSTITŪTS

RP 2021-2027 īstenošanas būtiskās ietekmes uz vidi novērtējums (2/9)

1. prioritāte. Veicināt ilgtspējīgu zivsaimniecību un ūdens bioloģisko resursu saglabāšanu.

➢ *1. konkrētais mērķis - Ekonomiski, sociāli un ekoloģiski ilgtspējīgu zvejas darbību stiprināšana.*

Saistītās darbības:

- Inovācija zvejniecībā – tieša un pozitīva ietekme uz vidi, tieša pozitīva ietekme uz cilvēku drošību un veselību, ja inovatīvie risinājumi attiecas uz darba drošības apstākļiem.
- Zvejas flotes modernizācija - tieša pozitīva ietekme uz cilvēku drošību un veselību, uzlabojot kopējos darba apstākļus, pozitīva netieša ietekme uz klimatneitralitāti, jūras ūdeņu kvalitāti un resursu izmantošanu; zvejas tīklu selektivitātes uzlabošanai - tieša pozitīva ietekme uz bioloģisko daudzveidību un ekosistēmas funkcionēšanu.
- Pievienotās vērtības radīšana zvejas produktiem - netieša pozitīva ietekme uz klimatneitralitāti, ja tiek izmantotas atbilstošas tehnoloģijas, uz cilvēku veselību, drošību un resursu izmantošanu. Būvniecība ostās var radīt īslaicīgu negatīvu ietekmi uz ūdens vidi.
- Atbalsts zvejniekiem piekrastes zvejā - netieša pozitīva ietekme uz kultūras mantojuma un esošās ainavas saglabāšanu piekrastes reģionos.

Vērtējums: Tieša, pozitīva, vidēja termiņa, ilgtermiņa ietekme uz klimata pārmaiņām (SEG emisiju samazināšana), bioloģisko daudzveidību, ainavu, kultūras mantojumu, cilvēku veselību un drošību, un resursu izmantošanu.

Īstermiņa negatīva ietekme uz ūdens kvalitāti, ja tiek veikta būvniecība ostās.

LATVIJAS HIDROEKOLOĢIJAS INSTITŪTS

RP 2021-2027 īstenošanas būtiskās ietekmes uz vidi novērtējums (3/9)

- *3. konkrētais mērķis - Veicināt zvejas jaudas pielāgošanu zvejas iespējām pastāvīgas pārtraukšanas gadījumos un veicināt pietiekamu dzīves līmeni zvejas darbību pagaidu pārtraukšanas gadījumos.*

Saistītās darbības:

- Galīga zvejas darbību pārtraukšana - tieša pozitīva ietekme uz klimatneitralitāti, samazinot vecāko kuģu un attiecīgi potenciālo SEG emisiju daudzumu. Samazinot transporta līdzekļu skaitu, kuriem iespējamas naftas noplūdes jūrā, netieša pozitīva ietekme uz ūdens kvalitāti un bioloģisko daudzveidību.

Vērtējums: Tieša, pozitīva, vidēja termiņa, ilgtermiņa ietekme uz klimata pārmaiņām (SEG emisiju samazināšana), netieša pozitīva – uz virszemes ūdeņu kvalitāti un bioloģisko daudzveidību.

- *4. konkrētais mērķis - Veicināt efektīvu zivsaimniecības kontroli un izpildi, kā arī ticamus datus uz zināšanām balstītu lēmumu pieņemšanai.*

Saistītās darbības:

- Datu vākšana un apstrāde zivsaimniecības pārvaldības un zinātniskiem mērķiem - netieša pozitīva ietekme uz jūras ūdeņu kvalitāti, bioloģisko daudzveidību, resursu ilgtspējīgu izmantošanu un klimatnoturību, ja vides pārvaldībā tiek izmantoti labākie pieejamie un kvalitatīvi ievāktie dati un zināšanas.
- Kontrole un noteikumu izpilde - netieša pozitīva ietekme uz jūras ekosistēmu, tieša pozitīva ietekme programmas darbības laikā – uz resursu izmantošanu.

Vērtējums: *Tieša, pozitīva, vidēja termiņa – uz resursu izmantošanu, netieša pozitīva vidēja termiņa, ilgtermiņa ietekme uz klimata pārmaiņām (klimatnoturība), jūras ūdeņu kvalitāti, bioloģisko daudzveidību.*

LATVIJAS HIDROEKOLOĢIJAS INSTITŪTS

RP 2021-2027 īstenošanas būtiskās ietekmes uz vidi novērtējums (4/9)

- *6. konkrētais mērķis - Ieguldījums ūdens bioloģiskās daudzveidības un ekosistēmu aizsardzībā un atjaunošanā*.

Saistītās darbības:

- Zivju dzīvotņu kvalitātes uzlabošana - tieša un pozitīva ietekme uz virszemes ūdeņu kvalitāti un bioloģisko daudzveidību, klimatnoturību, netieša pozitīva ietekme uz ainavu aizsardzību.
- Aizsargājamo jūras zīdītāju radīto zaudējumu segšana - netieša pozitīva ietekme uz bioloģisko daudzveidību un kultūras mantojuma saglabāšanu.
- Integrētā jūrlietu politika - netieša pozitīva ietekme uz virszemes ūdeņu kvalitāti un bioloģisko daudzveidību, iegūstot pārvaldībai un apsaimniekošanai nepieciešamās zināšanas laba jūras vides stāvokļa sasniegšanai, netieša pozitīva ietekme arī uz ainavu aizsardzību.

Vērtējums: tieša un netieša, pozitīva, vidēja termiņa, ilgtermiņa ietekme uz virszemes ūdeņu, kvalitāti, bioloģisko daudzveidību, klimata pārmaiņām (klimatnoturība), ainavu aizsardzību, kultūras mantojumu.

LATVIJAS HIDROEKOLOĢIJAS INSTITŪTS

RP 2021-2027 īstenošanas būtiskās ietekmes uz vidi novērtējums (5/9)

2. prioritāte. Veicināt ilgtspējīgas akvakultūras aktivitātes un zvejas un akvakultūras produktu pārstrādi un tirdzniecību.

1. konkrētais mērķis - Ilgtspējīgu akvakultūras darbību veicināšana.

Saistītās darbības:

- Inovācija akvakultūrā - tieša un pozitīva ietekmi uz virszemes ūdeņu kvalitāti un bioloģisko daudzveidību, resursu izmantošanu, klimatneitralitāti, ja inovatīvie risinājumi attiecas uz vides aizsardzības prasību izpildi atklātajās akvakultūras sistēmās un atbilstošām tehnoloģijām.
- Investīcijas akvakultūrā - tieša un pozitīva ietekme uz klimatneitralitāti, netieša pozitīva ietekme uz virszemes ūdeņu kvalitāti un bioloģisko daudzveidību, nelimitējot savvaļas dzīvnieku daudzumu. Netieša negatīva ietekme uz vietējo bioloģisko daudzveidību, ja gadījumā audzējamie organismi izkļūst no audzētavas, īslaicīga negatīva ietekme uz virszemes ūdeņu kvalitāti būvniecības laikā.
- Zināšanu pārnese - netieša pozitīva ietekme uz klimata pārmaiņu jomu, kā arī virszemes ūdeņu kvalitāti, bioloģisko daudzveidību, sagaidāma arī netieša pozitīva ietekme uz cilvēku veselību, drošību, resursu izmantošanu.
- Akvakultūra, kas nodrošina vides pakalpojumus - tieša un pozitīva ietekme uz bioloģisko daudzveidību, ūdeņu kvalitāti un resursu ilgtspējīgu izmantošanu, kā arī uz ainavu aizsardzību. Kopumā pozitīva un netieša ietekme uz klimatnoturību.

Vērtējums: tieša, pozitīva, vidēja termiņa, ilgtermiņa ietekme uz virszemes ūdeņu kvalitāti, bioloģisko daudzveidību, klimata pārmaiņām, resursu izmantošanu un ainavu aizsardzību.

Negatīva ietekme uz bioloģisko daudzveidību, ja vidē nokļūst akvakultūrā kultivētās, ne vietējas izcelsmes sugas.

Īslaicīga negatīva ietekme uz ūdens kvalitāti būvniecības laikā.

LATVIJAS HIDROEKOLOĢIJAS INSTITŪTS

RP 2021-2027 īstenošanas būtiskās ietekmes uz vidi novērtējums (6/9)

2. konkrētais mērķis - Zvejniecības un akvakultūras produktu mārketinga, kvalitātes un pievienotās vērtības, kā arī šo produktu pārstrādes veicināšana.

Saistītās darbības:

- Inovācija apstrādē - tieša pozitīva ietekme uz klimatnoturību un klimatneitralitāti, kā arī resursu izmantošanu.
- Investīcijas zvejas un akvakultūras produktu apstrādē - tieša un pozitīva ietekme uz resursu ilgtspējīgu un efektīvu izmantošanu, kā arī uz klimatneitralitāti.
- Tirdzniecības pasākumi - netieša pozitīva ietekme uz klimatneitralitāti, ja kopumā ir nozares orientācija uz jauno politikas iniciatīvu principiem.
- Ražotāju organizāciju plānu īstenošana - netieša pozitīva ietekme uz resursu efektīvu izmantošanu ražošanā, kā arī uz klimatneitralitāti.

Vērtējums: tieša, pozitīva, vidēja termiņa, ilgtermiņa ietekme uz resursu izmantošanu, klimata pārmaiņām (klimatneitralitāti).

LATVIJAS HIDROEKOLOĢIJAS INSTITŪTS

RP 2021-2027 īstenošanas būtiskās ietekmes uz vidi novērtējums (7/9)

3. prioritāte. Nodrošināt ilgtspējīgas zilās ekonomikas izaugsmi un sekmēt zvejniecības un akvakultūras kopienu attīstību piekrastē un iekšzemē.

Konkrētais mērķis - Intervence, kas veicina zvejniecības un akvakultūras kopienu attīstību piekrastē un iekšzemē.

Saistītās darbības:

- Atbalsts SVVA stratēģiju sagatavošanai - netieša un pozitīva ietekme uz klimata pārmaiņām, virszemes ūdeņu kvalitāti, bioloģisko daudzveidību, resursu izmantošanu, ainavu aizsardzību, kultūras mantojuma saglabāšanu un aizsardzību.
- SVVA stratēģiju īstenošana - tieša pozitīva ietekme uz kultūras mantojuma saglabāšanu, resursu izmantošanu, klimata pārmaiņām, ainavu aizsardzību. Vienlaikus tieša pozitīva un īslaicīga tieša negatīva ietekme uz bioloģisko daudzveidību, ainavām un ūdeņu kvalitāti iespējama, uzlabojot vides pakalpojumus un tajā pašā laikā veicinot to izmantošanu uzņēmējdarbībā.
- Vietējo rīcības grupu administrēšanas pasākumi - netieša pozitīva ietekme uz klimatneitralitāti un klimatnoturību, bioloģisko daudzveidību, virszemes ūdeņu kvalitāti, resursu izmantošanu, ainavu aizsardzību, kultūras mantojuma saglabāšanu un aizsardzību.

Vērtējums: tieša, pozitīva, vidēja termiņa, ilgtermiņa ietekme uz kultūras mantojuma saglabāšanu, resursu izmantošanu, klimata pārmaiņām, ainavu aizsardzību, bioloģisko daudzveidību, ūdeņu kvalitāti.

Īslaicīga tieša negatīva ietekme uz bioloģisko daudzveidību, ainavu aizsardzību, ūdeņu kvalitāti, palielinot to izmantošanas slodzi.

LATVIJAS HIDROEKOLOĢIJAS INSTITŪTS

RP 2021-2027 īstenošanas būtiskās ietekmes uz vidi novērtējums (8/9)

Kopējais vērtējums:

- Rīcības programmas ieviešanai kopumā būs pozitīva ietekme uz vides aspektiem.
- Konkrēto mērķu saistīto darbību ieviešana sekmēs starptautisko un nacionālo vides aizsardzības mērķu sasniegšanu.
- RP 2021-2027 tās pašreizējā detalizācijas pakāpē ietekmi kvantitatīvi nav iespējams novērtēt.
- RP 2021-2027 ieviešanas laikā ir svarīgi turpināt izvērtēt projektu un pasākumu ietekmes uz vidi projektu ieviešanas stadijā.

LATVIJAS HIDROEKOLOĢIJAS INSTITŪTS

RP 2021-2027 īstenošanas būtiskās ietekmes uz vidi novērtējums (9/9)

Ietekmju mijiedarbības un kumulatīvās ietekmes:

- Izpaudīsies apskatītajos vides aspektos;
- RP 2021-2027 ietekmju savstarpējās mijiedarbības - summējoties un savstarpēji mijiedarbojoties dažādu atbalstāmo darbību projektu ietekmēm. Var izpausties kā summāras ietekmes, kā savstarpēji viena otru mazinošas ietekmes un radīt arī kumulatīvās ietekmes.
- RP 2021-2027 ietekmju mijiedarbība ar iepriekšējā plānošanas periodā 2014. – 2020.gadam īstenoto darbību ietekmēm, ieviešot jaunus projektus iepriekš īstenoto projektu darbības vietās vai to tiešā tuvumā, kā arī vienas jomas ietvaros attīstot jaunus projektus, kas jaunajā plānošanas periodā dos papildus ieguldījumus virzībā uz vides aizsardzības mērķu sasniegšanu.

Pārrobežu ietekme:

- Faktiskais ietekmes novērtējums iespējams, plānojot un projektējot aktivitātes;
- Sagaidāma pozitīva pārrobežu ietekme, jo programma dod ieguldījumu vides mērķu ssniegšanā.

Alternatīvas un to vērtējums:

- RP 2021-2027 redakcija ir sagatavota kā viena alternatīva.
- RP 2021-2027 investīciju stratēģija balstās uz nozares stipro un vājo pušu un iespēju un draudu analīzi, un stratēģisko dokumentu noteiktajiem risināmajiem uzdevumiem.
- Tādējādi RP 2021-2027 noteiktās investīcijas ir vienīgās iespējamās un nepieļauj jaunu alternatīvu izvēli.

LATVIJAS HIDROEKOLOĢIJAS INSTITŪTS

Iespējamie kompensēšanas pasākumi

- RP 2021-2027 novērtējumā nav identificētas Eiropas nozīmes aizsargājamās dabas teritorijas (NATURA 2000), kuras programmas ieviešana ietekmēs negatīvi un tādēļ būtu jānosaka specifiski dabai nodarīto kaitējumu kompensēšanas pasākumi.

- Ja RP 2021-2027 ieviešanas gaitā kļūst iespējams, ka aktivitātes var ietekmēt NATURA 2000 teritorijas, jāveic ietekmes uz vidi sākotnējais izvērtējums un jārīkojas atbilstoši Latvijas normatīvo aktu prasībām par ietekmes uz NATURA 2000 teritoriju novērtējumu un kompensēšanas pasākumiem.

Risinājumi negatīvo ietekmju novēršanai un samazināšanai

- RP 2021-2027 investīciju projektu ieviešanas laikā jāturpina izvērtēt projektu un pasākumu ietekmes uz vidi, plānot rīcības negatīvās ietekmes novēršanai vai mazināšanai.
- Plānošanas stadijā, izstrādājot un pieņemot Ministru kabineta noteikumus RP 2021-2027 konkrēto mērķu īstenošanai, projektu vērtēšanas nosacījumos ieteicams ietvert kritērijus, kas ir vērsti uz projektu sagaidāmās ietekmes uz vidi mazināšanu vai novēršanu.
- Ieviešanas stadijā, veicot normatīvajos aktos noteiktajā kārtībā noteiktos projektu ietekmes uz vidi novērtējuma pasākumus, ja tie ir nepieciešami.

LATVIJAS HIDROEKOLOĢIJAS INSTITŪTS

Vides monitorings un pasākumi RP 2021-2027 īstenošanas monitoringa nodrošināšanai

- RP 2021-2027 monitoringa pasākumi vides kvalitātei veicami saskaņā ar valsts monitoringa pasākumiem.

- RP 2021-2027 īstenošanas monitoringam izmantojama:

- valsts vides monitoringa informācija,
- novērtējumi par vides stāvokli valstī (LVĢMC),
- valsts statistikas dati (CSP, Eurostat),
- informācija par ES fondu līdzekļu ieviešanas efektivitāti un rezultātiem vides aizsardzības jomā (VARAM),
- pētījumu rezultāti un cita pieejamā informācija (LVĢMC, VARAM, BIOR, DAP).

LATVIJAS HIDROEKOLOĢIJAS INSTITŪTS

EIROPAS SAVIENĪBA

Eiropas Jūrlietu un zivsaimniecības fonds

RP 2021-2027 pieejama Zemkopības ministrijas mājaslapā: https://www.zm.gov.lv/zivsaimnieciba/statiskas-lapas/eiropas-jurlietu-un-zivsaimniecibas-fonda-atbalsts-2021-2027

- RP 2021-2027, Vides pārskats un tā kopsavilkums ir pieejams Agroresursu un ekonomikas institūta tīmekļa vietnē www.arei.lv

- Vides pārskata projekts un tā kopsavilkums – Latvijas Hidroekoloģijas institūta tīmekļa vietnē

http://www.lhei.lv/lv/paziņojumi/688-vides-pārskata-rīcības-programmai-ejzf-atbalsta-ieviešanai-2021-2027-g-publiskā-apspriešana-no-2020-g-15-decembra-līdz-2021-gada-15-janvārim

- Tiešsaistes videokonference vides pārskata projekta apspriešanai **2021. gada 8. janvārī plkst. 12.00,** saite -

https://global.gotomeeting.com/join/411116549